

Invenția se referă la sinteza compușilor spiro[ciclopropan-oxindolici] carbonitril funcționalizați din diazoizatine, care pot servi drept substanțe-precursori pentru obținerea preparațelor medicamentoase noi cu activitate biologică anti -HIV pronunțată.

HIV/SIDA este o amenințare la nivelul global a sănătății, cauza principală a decesului fiind bolile infecțioase. Mai mult de 20 de milioane de oamenii s-au stins din viață de la primele cazuri de inbolnavire în anul 1981. Inhibitorii transcriptazei inverse nenucleozidice stopează replicarea HIV-ului prin blocarea enzimului transcriptazăi inverse. Anterior s-a demonstrat, că unii derivați ai spirooxindolilor în forma racemică, chiar la concentrațiile foarte scăzute (6-15 nM EC50) manifestă o activitate înaltă in vitro (pentru Nevirapine 50nM EC50) [1-2].

Reacția de condensare a diazoizatinelor cu olefine este una dintre metodele principale în sinteza spirociclopropan-oxindolilor cu structura asemănătoare.

Diazoizatinele pot fi obținute în două etape de sinteză simplă și de scurtă durată din reagenți ieftini ce este foarte important pentru industria farmaceutică. Etapa următoare de ciclopropanare este o reacție catalitică, care se caracterizează prin interacțiunea diazocompușilor cu compuși nesaturați cu formarea spiroizatinciclopropanelor, care pot fi aplicați în sinteza substanțelor ce manifestă activitate anti-HIVă [2]. Este stabilit, că numai cis-derivații spiro[ciclopropan-oxindolilor] posedă bioactivitatea menționată.

Este cunoscut, că pentru sinteza deversilor spirociclooindoli în calitate de catalizatori în ciclopropanarea diazoizatinelor cu olefine s-au aplicat Rh(OAc)₂ [2-4]. În acest caz produsele principale ale reacției au fost trans-diastereomeri (pînă la 72 %), care, cum a fost menționat, nu posedă activitate anti-HIVă. Sunt cunoscute și exemple unde ca catalizator a fost folosit Pd(OAc)₂ [5]. În aşa condiții se obține un amestec de cis- și trans-izomeri în raportul 1 : 1.

Dezavantajele acestor metode sunt cauzate de faptul că catalizatorii menționați (Rh(OAc)₂ [1-5], Pd(OAc)₂ [5,6]) fac parte din grupul reagenților toxici și reziduurile rămase în urma reacțiilor poluează mediul înconjurător. Actualmente, conform cerințelor noii referitor la reagenții utilizati în diverse reacții chimice, accentul se pune pe înlocuirea catalizatorilor toxici, explozibili și corozivi cu cei de alternativă, mai puțin nocivi sau ecologici. Toate acestea plus necesitatea de a obține materiale care nu conțin nici urme de metale, ne impun sarcina de a crea metode alternative de sinteză.

Problema tehnică rezolvată de această invenție constă în simplificarea metodei de obținere a spiro[ciclopropanoxindolilor] carbonitril funcționalizați, excluderea necesității de a folosi catalizatorii nedoriți.

Procedeul, conform invenției, include reacția de ciclopropanare a diazoizatinelor cu acrilonitril la temperaturi înalte (fierberea acrilonitrilului la t=77 °C), caracterizat prin aceea că acrilonitrilul este folosit cît în calitate de reagent, atât și în calitate de solvent.

Au fost efectuate reacțiile de ciclopropanare în condițiile revendicate, folosind în calitate de compuși inițiali diverse diazoizatine IIIa-j, conform schemei:

